

Kyöne

SIHTASUTUSE KIHNU KULTUURIRUUM LEHT

KEVAD 2010

Kihnu Kultuuriruumi

tegemised 2010 *Vt lk 2*

Kihnlasõd Jaapanis *Vt lk 3*

Külmal aal Muusiumis *Vt lk 5*

Theodor Saare aujõnd *Vt lk 6*

Kaluritõpääva vestival *Vt lk 6*

Kihnu Mere Selsi esimene aasta

Kihnu Mere Sels luõdi eelmise aasta kevæde Kihnu suart ning väinä puudutava merealasõ tiäbe säilitämiseks ning luõmisesõks. Meitel on kampõs kihnlasi ning ette äid mereuvilisi sõpru maesõmualt. Selsi liikmeteks ond siis Ruudu Paal ning Hedy, Pihlaka Rainer, Uiõ-Matu Mare ning Olavi, Kaerametsä Raino, Tumadu Jana, Orisselja Reet, Viljar Järv, Heiki Olviste, Ahto Meri, Andres Tamm, Üllar Läll, Ivar Tenson, Ago Tenson ning SA Kihnu Kultuuriruum. Meie tegutsõmõ ühe laevameistri, Mäe Tanili üteldud lausõ järge, et kissi kedägid tie'mte, sellel lähä ukka kua'mtõ – kissi tieb, sellel lähäb ukka vahel küll kua!

Meite selsi suurõmaks iesmärgiks ond val-

mis ehitä traditsioonilinõ Kihnu kivilae. Kihnlasõlõ ei piä akkama lahti seletämä, sasi sie kivilae siis oli. Mäletäväd ju paelud vanõmad inimesed viel neid laevu selgest. Ette kahju, et sõda piäle tuli ning sioksõ varandusõ ävitäs. Siikohtõs olõks rahvalõ palvõ, et kui teitel ond kodo viel piltä entsetest laevõst, meremiestest, laevaehitusõst – andkõ aga meitele tiädä. Meie tulõmõ teite juurõ ning pildistäme nämäd maha – kõik selleks, et tulõvasõd põlvõd suaks kua aimu, kudas entsemäl aal Kihnus eläti. Tahaksimõgi tänädä siikohtõs oma mammasi-papasi, kissi meitele oma pildivarandusõ ond ää jagan juba ning kua Mardi Anatolilõ ning Kasemaa Ellale suurimad aitimad. Tänu nende puõlt an-

tud matõrjalõlõ olõmõ asjaga paelu edekohe suan minnä. Meie uõtaks kua mälestusi entse aa laevamieste elust-olust.

Meie olõmõ oma kivilaeva ehitusõga jõudn projekteermiseni. Enn Metsar nuputab juba tükk aega meitele sedä kõegõ õigõmat ning entsemät laeva, miokõst meie olõmõ soovn.

Puõtsi metsäst võtsimõ küündläkuu ette külmä ning lumisõ päävä maha laeva emäpuu, kalsõni ning mastipuud. Plaansimõ nad üle ää koo ää tõua, aga nao kjõustõ ei olõss meitel sie aasta iätied. Sellepäräst panimõ puud Munalao sadama oidma, kuõrsimõ ää ning sätsime ulu-alla. Nüüd, kevæde, saemõ oma puud Kihnu ää kua tõua. Mingend ning imetlege neid sadamas

kai piäl, kus nämäd natukõ aega kuivad. Siis viime nad jõujaama ää ning lähäb ehitusõks lahti.

Praegu käüb meitel kua kivi-laevalõ nimepanõmisõ konkurs. Uõtamõ laevalõ jõlusi nimesi, sest nimi ju ond laeva au ning uhkus. Kui aga nimi, mis teite arvatõs meite laevalõ sündü võiks, mielel, siis andke aga märku. Pangõ ette lühidalt kirja kua, miks siokõst nime pakutõ ning kindlast kua oma nimi, sest vällävalitud nime pakku-ja suab juurõ esimesele laevareesile ning tedä suadab mereseltsi rahva eluaanõ tänu. Kihnu piäle ond üles pandud kua nimekogomisõ kastid. Juba piä puaerkümmend varianti ond pakutud.

Eelmine sui saemõ jõujaamaga naa kaugõlõ, et panimõ uiõd aknad ede ning täütsime parandal olad kanalid liivaga. Tiäte ju küll, et ennemä oli siäl kõik lõhki tapõtud, misasja purusta andis. Üsä varssi lüeme jõujaama puuparanda maha ning akkamõ sui Mere Peo aegõs siäl tantsu lüemä. Edepidi tieme

jõujaama mieste puutüekoja, kussõ ond uõdatud kõik uvilisõd, et õppi uusi tarkusi ning vanu oskusi lihvi. Eriti tahamõ selle koja luõmisõga in-nusta nuõri, et Kihnus jälle puutüe ning laevaehtus au sisse tõsta.

Laevaehtusõlõ lisaks üritäme meie rõhku panna kua üldisemä mere ning sellegä sionduva tutvustamisõlõ nuõrtõlõ nao näiteks keskkond, lõõnnud, luõmad, kalad, taemõd meres, laidud, üldisem tutvustus laevõst, merereeglistest ning üldiselt aedata juurõ mereelu arõndamisõlõ Kihnus. Tiädäkse ju meite suaert siiani rohkõm naestõ tegemiste kaodu, aga meite Kihnumua ju täüde tublisi meremehi, kissi kõik viärväd, et nende nimed suaks au sisse tõstõt. Olõmõgi juba mõnõ Kihnu meremehegä jutulõ suan. Ette uvitavasi jutta on meite miestel pajata – terve muajõlma on nämäd läbi sõitn ning kui jõlusi piltä viel nendel ond... Lugõgõ mieste seiklustõst meite kodolehelt.

Kihnu Mere Selsi üheks iesmägiks ond kua nuõrtõs uvi tekittä

meremehe amõti ning laevaehtusõ vasta. Mai algusõs võtsimõgi Kihnu kuõlilastõga ede reesu Tartu lodjakodasõ. Reis sai teoks tänu Euroopa Liidu Leader-programmi rahalisõlõ toelõ. Küll oli lastõl uvitav lodjakoja kaeda, kudas puaeta ehitäkse ning sepikojas rava tagumine käüb. Kõegõ põnvõvam oli ikkagid lodjaga Emajõe luhtõ piäl tiiruta. Luõdamõ küll, et mõnigi juurõs oln laps akkab tulõvikkus merendusõga tegelemä.

1. mail olid Kihnus mõjõtmõl puõl talbusõd, ei suass kua meite teesiti mitte. Selsi liikmed ning sõbrad tulid kogo jõujaama ning riisime õuõ ää, värvsimõ uksõd üle, kruaepsimõ vanast värvist ning tõrvast puhtaks meite praegu aenuksõd laevad – lodja ning lappaja. Nied sai ulualla tuõdud kartusõs, et äkest aetaksõ nad muedu varssi lõkkõssõ ning juhtub sama mis kivilaevõgagi, et mõnõ aasta pärast põlõ enäm ühtegid allõs. Selle pisikse lodja veepiälse tienistusõ aeg ond küll läbi, aga eksponaadiks ond tämä ette vägev. Lappaja kallal piäväd meite mehed terä nokitsõma ning varssi ond tämäga jälle võemalik lainõsi lõegata. Kui kellegil viel kodo naasama seesäb vanu puaeta, siis mereselts võtaks nied oma uõlitsusõ alla küll.

Talvõ saemõ tiädä, et Rohukülä sadama ehitustüede käikus ond leütüd vana laevavraekk, sasja tiädläsed ond tunnistan Kihnu kivilaevaks. Vraekk ond ligi kakkümmend meetert pitk, viis kuni kuus meetert lai ning madala veega ond tämä iaste kai iäres nähä. Käütime uurmõs kohapiäl ning saemõ kingitusõks kuarõtüküd, misasjad olid lahtisõlt vraki kõrvõs oln. Nied kuarõtüküd ondki praegu Pärnu Loodusmajas näitusõl üläl –

sie meite esimene samm koostüel-epingust, misasi meitel loodusmaja sõlmitud. Sui puõlõ katsumõ selle näitusõ kua Kihnu lastõlõ uatamisõks tõua. Selle Rohukülä vrakiga ond meitel siokõ plaan, et kui leväme äid inimesi, kissi meitele nõu ning jõuga ond valmis abi tulõma, siis tahaks selle vraki üles tõsta ning koo ää tõua.

Meie olõmõ luõn kua internetti oma kodolehekülje – www.kihnumereselts.ee, kus kõikõ muu kõrvõs kirjutamõ kua kihnukielsi mereuudisi. Ning meitel ond kua omad fännilehed Orkutis ning Facebookis – ikka selleks, et rahvalõ ligemäl olla.

Piäme plaani, et tieks surnuaidõs korda meite laevameistrite auad. Oli ju Pao Jõnnu viimseks sooviks oln, et suaks vaid omalõ portreegä ausamba – äkest jõvamõgi selle soovi koos iäde inimeste abiga täütä. Surnuaidõs puhkab ju paelu meite laevameistri – Jüri Laasen oma poegõ Pärdis ning Taniliga, Putka Pärt ning neid ju viel.

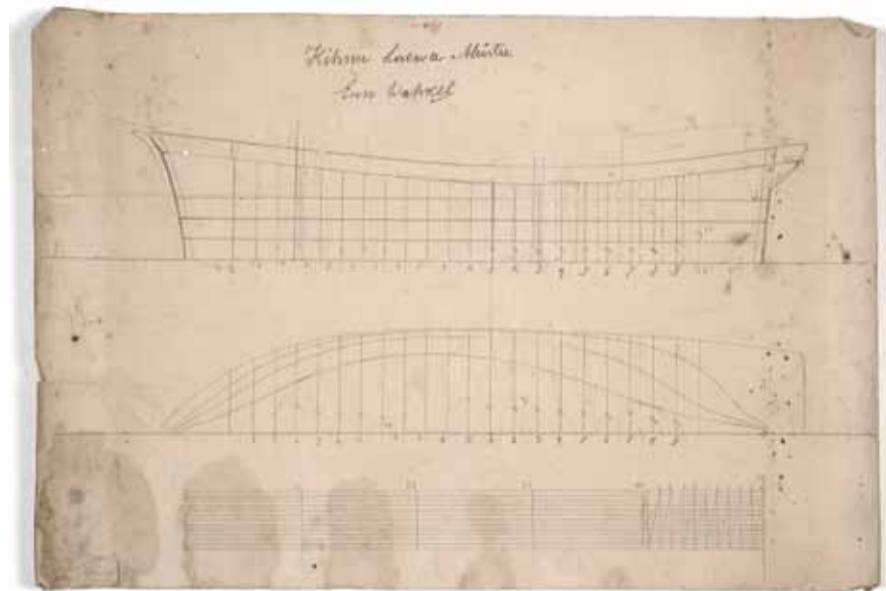
Tahamõ kua jõujaama seenä piäle üles panna suurõ Kihnu kuardi, kust siis kõik suvitajad tied otsi suavad ning oma rahvas naasama uudistaks.

Läbiriäkmissed praegu käüäd kua Kihnu siokõ valvõpuadi murõtsõmisõks, sasi olõks egäl aal võtta, kui kedägi taris üle mae-sõmualõ viia olõks.

Plaanimõ suisõ Mere Peo aegõs avada kua näitusõ laevõst ning meremiestest ning nende tüeriistest. Äkest ond teitel kodo vanu mere-teemalisi asju – ulkõs suaksimõ uvitavama näitusõ kogo panna.

Tõstamõ'nd Kihnu meremehed jälle au sisse!

Jutu panid kogo Kihnu Mere Selsi mehed-naesõd

2010 Kihnu Kultuuriruumis – majandust ning edevõtlust toetav aasta

Egä aasta ond meite tegevusaa jooksul oln mõnda siokõst tehä, msasi ond meitel aasta läbi piäülesannõ. Egäaastõd tegemised ond oln väga erineväd, olga siis tegemist kihnu pulmõ või pärimuskultuuri õppõkeskusõ soetamisõ, raamatutõ välläandmisõ, õlgepüügi, kihnu kiele või riitega või pilliõppõ ning laagritõga või laiõmalt kultuuritüega, siis 2010 aasta iesmägid ond terä teesed kui ielmiste aastatõl, 2010 aastal tulõb selle kõikõ kõrvä tähtis märksõna – majandus.

2010 aasta ond majanduslikult raskõ kõikõlõ, eesti rahvalõ, kihnu vallahõ, kaluritõlõ, edevõttajatõlõ ning kua kolmandalõ sektorilõ – sihtasutustõlõ ning mittetulundus-ühingutõlõ. Sellekorra ond taris ette uõlõga piä tüese panna ning kõikõl rohkõm pinguta, et raskõst olukorrast vällä tulla ning uiõd arõnguesmägid siädi.

SA Kihnu Kultuuriruumilõ ond endiselt ette tähtis, et pillilaagrid jatkuks ning kua pilliõppõ Kihnu kuõlis, sest sedä meitel lähiaal luõta põlõ'ntõ, et Kihnu muusikakuõl tehässe. Proovimõ siis pillimängü ning tantsu pärimuslaagritõ abil

elus oeda. Selle jaoks, et laagrisi ning kua muid külapidusi, kultuurikohtumisi, näitusi paramini korralda, ond edevalmistõt Metsamaa pärimuskultuuri õppõkeskusõ projekt ning tieme tüed selle nimel et suaja eurotoetust talukompleksi välläehitamiseks. Proovimõ ehitusraha taotlõda sama tied pidi nagu sedä tegi Kihnu Muuseum, pärimuskeskusõ välläehitamiseks ond ehitusjõnnangu järge taris üle 5 miljoni krooni. Sõni, kui ehitusõga alustõt põlõ'ntõ, avamõ Metsamaa sui külästajatele, tieme rahvusliku toidu õpitubasi ning korraldamõ tantsuklubi nii pillilaagritõ aegõs kui kua muul aal. Suisõ aaga ond sial mõjõtmõd üliõpilastõ laagrid ning koostües kunstnik Jaak Visnapiga korraldamõ mualilaagri kihnu lastõlõ. Sui läbi avatud Olev Mihkelmaa votonäitus Kihnu elust. Aeg-ajalt korralamõ mõnõ küläpeo ning tantsuõhta ikka kua.

Nüüd majandusprojektõst, mis aitaks ehk natuksõ Kihnu ning Manõja rahva elujärge paranda, ning neid ond meite sihtasutusõl kaks: Kihnu kaubamaja luõmine ehk e-pued internettis, msasja kaudu

ond uvilistel võemalus üle terve jõlma Kihnu käsitüed egäl aal ning ükskõik kuskõhtõs ollõs osta, iljem asja arõnõdõs ehk rahvulikku toitu ning ravimtaimi kua või lambanahku, või kui lubatassõ, kasvõi õlge-nahku ning muudki, kua mieste käsitüed. Selle projektiga akkab sihtasutusõs tegelemä Kasõ Raili ning projekti raamõs katsõtamõ Elioni ülikiire interneti võemalusi suarõ piäl. Selle Kihnu kaubamaja projektiga luõdamõ paranda tüeõvõt Kihnus ning müüa käsitüed selle õiglasõ jõnna iest, mitte nda odavalt, nagu praegu sedä paelud tegäd ning msasja pärast kua ond nõudlus käsitüe järge ette suur. Käsitüe müüäjäd suavad olla üksi Manõja ning Kihnu alalisõd elänikud, mitte nied kis lõõnnõs eläväd. Selle puõ jaoks pildistäb Raili käsitüe, mis kiegi müüa tahab külakaodu üles ning nende pilte põhjal suab projekti lõppus kogo panna kataloogid muuseumilõ „Kihnu Mustrid“.

Teene asi, mis majandust turgutama piäks, ond koostües Kihnu vallavaalitsusega tehtäv kaluritepæeva tähtsustav ning järjepidevust

oidõv vestival Kihnu Mere Pidu juuli teesel nädälivahetusõl. Vestivali programm ond kõikis välles, kuid pangõ tähele, et kihnu inimesed ond ette uõtõt kauplõma kodoõllõ, rugilevä, suetsukaladõ ning käsitüega. Luõdamõ sellest paeludõ Kihnu peredele, kis kõikõ ise tootvad ning kua vällä tulla julgõvad, majanduslikku kasu. Kui süemäkraami ää müüa õnnõstu'mtõ, võib selle ju õhtasõ pidulõ juurõ võtta ning sõprõga ulkõs ää seüa. Praegu tiä kedägi, kuedas üritus õnnõstüb ning kuipaelu rahvast tulõmõs ond, esimene kord tehä ju.

Seegä kõikõ kogo võttõs on aasta 2010 Kihnu Kultuuriruumilõ majandusõ elävdamise aasta, pillimängü oskustõ elusoidmisõ aasta, Metsamaa pärimuskultuuri õppõkeskusõ arõndamisõ aasta. Pärimustantsu ei sua olla pillimiestetä. Pillimängüst ond meite uviks traditsioonilinõ pillimäng, sie ond viiuli-, lõõtsa-, akordionimäng ning uiõma aa moodne kitarrisaadõ ning pärimuspõhisõ uusloomingut esitäväd ansamblid.

Uiõ-Matu Mare

Kihnlasõd Jaapanis

KIHNUMUA kutsuti Jaapani Tokyo vestivalilõ kihnu pulmakombõsi näütämä Eesti Rahvusliku Folkloorinõukogu soovitusõl. Sügüse käõsid Kihnus korralduskomitee liikmed, etnograaf Fuji Tomoaki ja lavastajaärrä Akira Saso. Muusiumis laulsimõ ning tantsimõ mjõtu tundi, külälised valisid pulmakombõd kavasõ ning olid rõõmsad, et meitel ond nda paelu lapsi laulmõs-taentsmõs ning kihnu kultuuril ond tulõvikku.

Nuõriku tuõmine pulmarongiga, peigmehe kodo lava taga jõstmine ning uju maha laulmine, veemete jagamine, tanutamine ning tanuga taentsmine oli kõik uatajatõlõ ää seletet, laulusõnad kua ää tõlgitud ning ieroglüüfess tekst juõsis kahelpuõl lava tahvliõ piäl. Kohalikud volkloristid leüdsid kua sarnasi kombõsi jaapani pulmaga, valgõ ljõna mahapanõmine ning nuõrpuari ühine kätepesemine. Idämuadõ rahvakunts ond siotud usu ning rituaalõga, pidulik ning staatiline, meie oma tralli ning tansuga olimõ nagu poemm teesest jõlmast. Meite tõlk AKANE NISHIKADO kontrollis oma emä piäl, kudas tämä aru sai. Kõegõ rohkõm tein nalja meite külälaulõ sõnad ning uvitavad oln kua meite vjõltsõd riided, sasja üsä käegä katsuti. Meitegä koos esinesid Põhja-Tai Lao õemu MOLAM laulajad, riisikasvatajatõ tansurühm AKIU Põhja-Jaapanist, budistliku kõrilaulu meistrid TAWARA ja TAKABE rituaalsõtõs lõvimaeskõss rühm. Kõik nied piirkonnad ond valitud UNESCO kultuuri-pärändi nimekirja.

Kohtomisel Jaapani-Eesti sõprusühingu esindajate proua HIDEKO ARAI ja Tokyo Ülikooli esti kiele professori MATSUMURA KAZUTOga vanalõnna sake baaris jõemõ riisiveini ning proovsimõ esimest kohaliku toito pulkõga seüä, sellegä sai viel iljeminigi paelu nalja. Tokyo ljonõs eläb 11 miljonit inimest, vanalõnõnõs ond mjõtmõkordsõd tanavad, vanadõ majadõlõ ond uiõd kõrguõnõd kaela ehitet. Meite pähä ei mahuss, kudas inimesed siäl elätüd suavad. Egä jalatäuis muad ond ää kasutõt, mõnõd puud ning põõsad ond kivisjõllutisõ vahelõ paegutõt nagu ikebana meitel lillepõõttõss.

Meite otell oli 200 meetri kaugusõl keisripaleest, siäl nägi kua traditsioonilist arhitektuuri ning õitsõju pargipuid. Šinto templiss saemõ soovi iäd tervist ning õnnõ kõikõlõ, kesklõnna kaubatanavas rätikusi oetsi ning omalõ kimono osta. Jaapani rahvariide-kimono juurõs ond paelu erineväsi sitsimustrisi, meite naesõd leütsid kua ühe pue, kust sai põllõriidi osta. Jaapani vardakott ond täpselt nagu meite oma, lehvikutõ kaunid kirjad aga idämaisõd. Meite tõlk Akane ütles, et sui ond siäl nda pala, et jõlma lehvikuta õigõs ei sua. Jaapani kombõd, viisakus ning kumardamine olid kenädäd uata, jäesid aga meitele võeras, egäl rahval oma mued.

Finnairi lennukiga üle inimtühjä Siberi tahakohe lendes oli silmä ies sie rahvarohkus ning miljonilõnna pilvelõhkujad. Kõikis kua inimesed eläväd, nagu imettesid vanasti Kaevandu Anni Are Martaga. Sedä pani mõtlõma kua siis, kui Lääne Koedo ning Kasõ Meelise aututõga üle iä lumõangõtõss Kihnu murdsimõ ning koo saemõ tänü mestele.

Külmäl aal muusiumis

Kihnu muusiumi tüeaasta võib jagada kaheks üsá erinevaks osaks: SUINÕ soe aeg, kui käüb ette paelu külástájási maesõmalt ning TALINÕ külm aeg, kui maesõmarahvast põlõgid ning suab mõtõlda ning tegutsõda rohkõm kihnlastõga ning tulõvastõ aegõ nimel. Muusiumi talinõ tüe akkab osalt vällä paistma allõs aastatõ pärast – siis, kui meenutassõ olulisi sündmusi ning üritusi, sasja muusium õnnõks üles vilmis ning pildistás; siis, kui ond taris neid püssürohosaerva, üevlisi, pikksilmä, ülgenahksõt mütsü, kihnu sukkõ, kõrtä ning paelusi teisi asju, mis tänäve talvõ muusiumi jõudsid. Eriline tänu tänävetalistõlõ annõtajatõlõ Aava Leedalõ, Lohu Ellalõ, Tilli ning Kaevandu Leilile, Ärmä Roosilõ!

Mihkclipäe lõpõtas suisõ kjõböda väljätüede aa ning siis akkasimõ naestõga muusiumis üläljõstma.

Aasimõ juttu, imetlesime üheteesõ kjõndakirju, uatasimõ vilmä, tunnistasimõ vanu piltä ning katsimõ ää arvata, kissi pilte piäl ond. Marripäe tulid meitele külä ette pissiksed mardid.

Engedekuuss riäkis lugusi jutuvestja Piret Päär ning tegi muusikat Cätlin Jaago. Nämäd akkasid umiku piäle kõegõ vähämätägä ning lõpõtasid õhta ies kõegõ vanõmatõga.

Kihnu kiriku kõegõ kallima pühä nigulapäe (6. det) kiegid njaputüed ei tiess – sellekorra kogonõti muusiumi piäle kirikutienistust kuulama, kudás piiskop Aleksander riägib Kihnu kiriku nimipühäküst Pühäst Nikolaist.

Selle päävä oli arukordnõ võemalus eitä pilk sisse vanadõssõ kirikuraamatutõssõ ning kulda kuõliõpõtaja ning kirikuarhiivi kor-

rastaja Toomas Pajula kirikuarhiivi tutvustust.

8. jõulukuu päävä sai 110 aastad Karjamua Juani sündümisest. Kõegõ kuulsam kihnu kunstnik mualis pintsligä Kihnu ajalugu üles, et tulõvad põlvõd kua tiäks, miokõ elu kihnlastõl oli. Praegu ond jädvustamine paelu lihtsam – pildiaparaadiga. Kihnu muusium kutsub kõiki üles osa võtma fotokonkursist, sasja iesmärk ond sama, mis Karjamua Juanil – jättä kaugõsõ tulõvikku edekujutus praegusõst elust Kihnu suarõ piäl.

Naivismist Jaan Oadi luõmin-guss riäkis jõlusast Manõja Kasõ Mark, kissi Kihnu mualijasi laialõ jõlmälõ ond tiädüstan. 1980-ndatõ aastat algusõss käüs Mark Soosaar Juanil Kanadas külas ning tegi õnnõks kogosuamisest vilmi kua. Juaen annab oma napi, aga väljendusrikka jutu ning selge pilguga edekujutusõ tuõnastõst kihnu miestest ning nende mõtlõmisest.

Omatüed lubasid näitusõlõ praegusõd aktiivsed mualijad Salme Loob ning Irene Port.

Suur aitima nedele ning kuõli kunstiõpõtaja Eevi Türgile, kissi Kihnu õpilastõ põlistegevusi kujutavad tüed sende piäle näütämiseks lubas.

Sama päävä andis Eesti Laulu ning Tansupio SA Kihnu Muusiumilõ üle sui tansupio platsi ehtn purjõ. Puri leüdis asukoha rahvamaja tiigi kõrvõs – siälsamas, kustkohast minevä sui läks Talina puõlõ tiele Kihnus süütet tansupio tuli. Purje pidulikul eiskamisel osalõsid tansujuhid Vaike Rajaste ning Ülo Luht.

Niäärikuuss toimun pildistämise kuõlitus oli mõtõldud toetama käümesolõvat fotokonkursi „Kihnu aastaring 2010“. Täädä tahaks kuõlitajat fotograaf Olev Mihkelmaad, kissi 2009. aastast akatõs egä natuksõ aa tagant Kihnu jõvab ning sii oma iäde aparaatõga Kihnu elulust kvaliteetsi piltä tieb ning nied kua muusiumilõ annab.

Üekudujatõ rjõdu suurõndas muusiumi tüetuba, sasja juhtis Kuraga Õie. Osalõjasi oli 12, kogo suadi neli korda ning tänaseks ond enamusõl tüetuas akatud üe valmis.

Pulgapitsi tegemine jäeb järgmist külmä aega uõtama.

Küünlápäe avati Kihnu muusiumis purje- ning aurulaevõ näitus, Kihnu Kultuuri Instituudi korraldusõl tegi Pärnümua rahvarietest edekandõ Marvi Volmer ning kaheksakannast ehk muhu männäst Mark Soosaar. Lugõmisaastat tulõtas miele kirjandusõ õpõtaja Anu Saare, kissi lugõs ede Juhan Liivi „Peipsi peal“.

Küündläkuuss käüs muusiumi pisike pere seltsis teste kihnlastõga Jaapanis ning sedä reisu jäeb muusiumikogosõ meenutama ulk piltä ning vilm.

Miks pühäde pidamine tähtis ond ning kudás tänapäävä inimesele lahti mõtõsta ülestõusmispühädele eelneväd ning järgneväd nädälid, proovsimõ aruta talipühädes. Mia tunnõ tihti, et ristiusu seesukohad riäkväd tiädüsõlõ vasta, aga mia olõ kuuln, et usku, teoloogiat õepn inimesed ei vastanda religiooni ning tiädüst, vaid mõistvad asju seleta sedasi, et rahu jäeväd usklikud ning tiädläsed. Kahju, et ei õnnõstuss ühtegi siokõst tarka muusiumi külä kutsu...

Mais jõudis Kihnu Tartu Mänguasjamuuseumi näitus „Karjakuninga mängud“. Lastõaa lapsõd said ennätsi mõtõlda karjalastõ muajõlma, sõjõna, kus lehmäd ammavad, lambad määgüvad, siad rõhkväd, obosõd jõrnvad ning karjakoerad aukvad.

Noodi Maie

Theodor Saare aujõnd Mere Marjulõ

Emäkielepäävä, 13. muarja-kuuss, kuulutati vällä Theodor Saare selle aasta aujõnna suaja – MERE MARJU. Kyne küsüs tämä käest mõnda.

Paelu õnnõ! Olõd tein Kihnu saatõsi ette mjõtu aastad. Kas Sia ää väsümä ei akka? Ond ikka, sasjast riäki?

Suur aitima! Mia akkasi saatõsi tegemä 2005.a. niäärikuuss – sie tieb tänäseks juba piäle 5 aasta. Sie väsümise küsimus ond küll ette iä – naa kaua järjest ning jõlma paosita ond tüütes tehä ning vahest olõ sellest üsä väsün. Aga egä korra kui saadõ jälle valmis ond, tulõb siokõ iä tunnõ, mis paelu jõudu ning tahtmist asjaga edekohe tegeledä annab. Mia vist mõestaksid enäm sedäsi olla, et uudisi tieks mitte, sie nagu mio külge kasun. Tarkust ning kogõmusi olõ mia paelu juurõ suan, mio kihnu kiel ond aegapidi paramaks läin. Egätahes – mia püüä kõegõst engest!

Vahest ond ede tuln, et mia lähä stuudiu ning ise viel tiä aimugid, sasjast riäkmä akka. Õnnõks ond viimisel aal kõikõl tegemist ning sündmusi naa paelu, et ikka leväb,

sasjast riäki. Iä miel ond maesõma inimestele tiädä anda, mis kihnlasõd tegäd ning kui tüekäd ning tublid meie kõik ju olõmõ.

Piäle Kihnu sõnumõtõ ond raadioss kua võro- ning mulgikielsed uudisõd. Kas Sia kuulad kua, sasja võroksõd ning mulgid paatavad? Ond nendest mõnda õppi?

Egä korra'mte trehvä paraja aaga raadiu ligi, aga vahest ikka olõ

võro- ning mulgikielsi uudisi kuuln kua. Nende saatõd ond isemuõdi, kiel ond vahest täütsä arusuamata! Meite kihnu kielest ning mio riäkmisest suab üksulk aru, aga võroksi ning mulka piäb ette uõlõga kuulama ning tähele panõma. Aga meiti ühendävädkiid meite kultuurid, eluviisid ning kiel. Sie kõik aitab meitel koostüed tehä, arõnõda, oma iest vöedõlda, kui taris ond, ning olla tugõvad. Mia ise luõda üheteesest küll õppi, egä uus päe ning uus kogõmus õpõtab meitele mõnda uut. Meitel ond võemalus tiädä suaja, sasja nämäd tegäd, nagu raadiu kaodu nendel meitest kulda ond. Sedäsi tulõgid tunnõt, et meiti ette pitkäd vahemuad lahutavad ning põlõ võemalik tihti kogo suaja'mte. Kõikõl ond ju omad tüed ning tegemised!

Olõd Kihnu Kultuuri Instituudi juhataja. Mõnõ korra on Instituut ning Kultuuriruum kua koostüed tein. Mis Sia arvad, kas sie koostüe võiks tihedäm olla?

Miõl ond ette iä miel, et sihtasutusõd omavahel koostüed ond tein, ning sedä võiks kua tulõvikkus kindlast tehä. Loomulik ond sie, et egäüks aab oma rjõda ning ond

omad iesmärgid ning suunad, aga vahest suudõtassõ seltsis paelu rohkõm. Tänu sellele, et ond olõmõs kaks sihtasutust, tulõb pisi-ke võistlus nende vahel, mis sunnib pingutama. Sie tieb aenult iäd, selgest ond nähä näiteks sie, kudas mõlõma asutusõ raamatud ond aa jooksul paramaks ning sisukamaks muutun. Kui kõik tegäd oma tüed kire, armastusõ ning uõlõga, siis ond kua tulõmus iä ning kõikõlõ aru suaja! Mia ei mõesta sedä sõnadõssõ panna, sasja mia tunnõ, kui tüe kannab vilja ning sellegä suab kua teste inimeste elusõ kasvõi terä rõõmu ning päikest tõua!

□ □ □

Minevasta läks kihnlasõl üldse ette iästi.

KOLDÕ KÜLLI, LÄÄNEMETSÄ REENE ning NÕLVAKU EVI “Aabets” kuulutati aasta kiele- tioks.

UIÕ-MATU MARE sai Eesti Rahvuslikult Folkloorinõukogult Pärimumskultuuri aujõnna.

JÄRSÜMÄE VIRVE võitis “Kuldse plaadi 2010”.

KALURITÕPÄÄVÄLE PÜHENDET VESTIVAL

REEDE 9. juuli

Rahvamajas seminar „Ajaloolisõd purjulaevad ning tänäpäe“.

kell 17 muusiumis avatassõ pildi- ja võrgunäitus “Kalurid aerpa ning pühädess”.

kell 19 vestivali avamine entsess jõujaamõs. Kihnu Mere Selsi näitus. Tansuõhta; esineväd Kihnu Poesid ning lõõtsamängäjäd Olavi Kõrre, Aivar Teppo ning Asso Int.

LAUPA 10. juuli

Üritusõd Suaru sadamas.

kell 10 külaliste saabumine.

kell 11 käsitüe ning rahvusliku toedo luadaplatsi avamine. Registriermine Kihnu juõsuks. Võemalusõd osalõda õpitubadõss – võrgukudumine, muti rakõndamine, varrastõga kudumine, kihnu laul ning tants.

kell 12 Kihnu juõsu start.

Luat, õpitoad ning kontserdid jatkuvad.

kell 14 kaluritõ võistlusõd: sõudmisvõistlus, sõit lappajatõga jpm.

kell 16 ETV ja Maalehe koostüeprojekt – uus saatõsari “Laulge kaasa” jatkuna. Ühislaulmine, tants, esineväd tuntud saatõjuhid ning laulajad, intervjuud kihnlasõ ning suikülälüstegä.

kell 18–21 ringsõit koos giidigä veoautu kastis. Autud startvad sadamast kellä 18 ning jõudvad kellä 21 Kihnu rahvamaja juurõ.

kell 21 pidu Kihnu Rahvamajas. Piäesinejä ansambõl Untsakad, puhkpilliorkester ning Mõnistõ rahvas.

PÜHAPÄEV 11. juuli

kell 10 kirik.

kell 12 surnuaapühä.

kell 13 vestivali lõpõtamine Jõnnu aual. Nimepanõk Kihnu kivilaevalõ.

kell 18 vestivali lõpupidu Rock Citys Manõja Poestõga.

Korraldab SA Kihnu Kultuuriruum koos Kihnu Vallavalitsusõ, Kihnu Rahvamaja, Kihnu Muusiumi, Kihnu Kuõli ja Kihnu Mere Selsiga.